

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

 Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**СИЛАБУС
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФАХ»**

«Народні інструменти»
(акордеон/баян)

Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр

Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна «Фах» входить до циклу обов'язкових дисциплін циклу професійної та практичної підготовки. Процес вивчення дисципліни «Фах» спрямований на розкриття індивідуальних творчих здібностей здобувача фахової передвищої освіти, на його самореалізацію шляхом напрацювання комплексу виконавської майстерності задля втілення власних художніх намірів.

МЕТОЮ навчальної дисципліни «Фах» є поетапна підготовка висококваліфікованих фахівців, вихованих на глибоких традиціях світової та національної культури, обізнаних в питаннях музичного мистецтва, маючих міцний виконавсько-технічний розвиток та художньо-образне мислення, здатних проводити виконавську діяльність на належному професійному рівні, підготовлених до самостійної діяльності у культурно-мистецькій та педагогічній сфері.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У межах цього курсу здобувачі освітньо-професійного ступеню «Фаховий молодший бакалавр» формують інтегральні, загальні та спеціальні компетентності, передбачені освітньо-професійною програмою «Музичне мистецтво».

Інтегральні компетентності (ІК)

ІК Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 5 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 6 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК)

СК 1 Здатність використовувати знання та розуміння традиційних і сучасних культурно-мистецьких процесів і практик у власній професійній діяльності.

СК 2 Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності.

СК 3 Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності.

СК 4 Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5 Здатність демонструвати професійні навички та уміння в музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності.

СК 7 Здатність самостійно організовувати та провадити індивідуальний та/або

колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 8 Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 10 Здатність використовувати технологічні ресурси, новітні цифрові звукові технології в професійній діяльності.

СК 11 Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 13 Здатність презентувати результати своєї творчої/педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14 Здатність до професійної самореалізації.

Програмні результати навчання (РН).

Після закінчення курсу здобувач фахової передвищої освіти повинен вміти:

РН 3 Грати на музичному інструменті/співати артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стилевих особливостей.

РН 5 Застосовувати аналіз та синтез для розв'язання інтерпретаційних завдань, абстрактно і творчо мислити.

РН 6 Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту.

РН 8 Розпізнавати різні компоненти музичної мови.

РН 9 Оперувати традиційними й сучасними знаннями в контексті освітньої виконавської/музично-теоретичної/педагогічної/організаційно-творчої діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 13 Використовувати професійну термінологію під час виконання творчих та навчальних завдань.

РН 15 Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

РН 16 Дотримуватися загальних вимог щодо авторських та суміжних прав, захисту персональних даних, правил розповсюдження інформації.

РН 17 Презентувати результати власної мистецької діяльності з метою забезпечення особистісної конкурентоспроможності на ринку праці.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

Для здобувачів на основі базової середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 20, курси I — IV, семестри I — VIII, загальний обсяг — 600 годин, з них індивідуальних — 294 години, самостійних — 306 годин.

Для здобувачів на основі повної загальної середньої освіти: кількість кредитів ЄКТС — 12, курси I — III, семестри I — VI, загальний обсяг — 360 годин, з них індивідуальних — 218 години, самостійних — 142 годин.

МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ В СТРУКТУРНО-ЛОГІЧНІЙ ПОСЛІДОВНОСТІ

Дисципліна «Фах» вивчається протягом усіх років навчання. Для набуття практичного досвіду з предмету необхідні знання, отримані на попередньому освітньому рівні - початкової спеціалізованої музичної освіти. «Фах» безпосередньо пов'язаний з такими дисциплінами, як «Теорія музики», «Педагогічна практика», «Оркестровий клас», «Виконавська практика» тощо.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Заняття з дисципліни «Фах» будуються на основі індивідуальної програми навчання, послідовно розробленої викладачем даного навчального курсу, що формується з урахуванням індивідуальних можливостей здобувача фахової передвищої освіти та завдань, які ставляться перед ним. Кожного семестру протягом перших років навчання здобувач повинен опанувати певну кількість (визначається цикловою комісією) різних за жанрово-стильовими характеристиками творів. Протягом останнього року навчання відбувається підготовка програми іспиту підсумкової атестації. В робочих програмах, що зберігаються на циклових комісіях, вказані орієнтовні програми тематичних блоків, які є обов'язковими.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Дисципліна «ФАХ» реалізується у вигляді індивідуальних занять та самостійної роботи здобувачів фахової передвищої освіти.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. У процесі роботи над художньо-навчальним матеріалом:
 - словесні (бесіда, пояснення);
 - наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження);
 - практичні (індивідуальна гра на інструменті).
2. За організаційним характером навчання:
 - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні (поєднання теоретичного та практичного) методи навчання.
3. За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу:
 - індуктивно-дедукційні,
 - репродуктивні,
 - проблемні,
 - інтерпретаційні,
 - риторично-інтерпретаційні,
 - аналітичні.

ФОРМИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контрольні заходи включають поточний, семестровий та підсумковий контроль і проводяться у формі сольних виступів. Вимоги до контрольних заходів розробляються цикловими комісіями.

До основних форм поточного, семестрового та підсумкового контролю відносяться: прослуховування індивідуальних програм, що включає виконання технічного матеріалу та читання нот з листа; прослуховування програми академічного концерту, презентація анотацій; прослуховування програми семестрового іспиту, що проводиться з метою оцінки результатів навчання за семестр.

Підсумкова атестація у формі екзамену здійснюється з метою підведення підсумків даного навчального курсу та представляє собою виконання творів у обсязі, визначеному кожною цикловою комісією.

ПОЛІТИКА КУРСУ («Правила гри»).

Курс передбачає індивідуальну та самостійну роботу. Середовище на занятті є творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Пропуски занять здобувачами припустимі тільки з поважних причин та підлягають відпрацюванню.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бендас Д. Роль крос-культурних комунікацій у творчості Астора П'яццолі. *Острозькі культурологічні читання: матеріали Всеукраїнської наукової конференції* (м. Острог, 15 квітня 2021 р.) Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. С. 74-76.
2. Бендас Д. Сучасні медіа-ресурси у комунікативній системі виконавця-акордеоніста. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 2021. №4. С. 44-49.
3. Василенко О. Тенденції розвитку жанру концерту для баяна з оркестром у світовому музичному мистецтві кінця ХХ – початку ХХІ століть. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2023. Вип. 65. Т. 1. С. 62-69.
4. Гафич М. В. Зубицький Концертна партита №2 в стилі джазової імпровізації: порівняльний аналіз авторського виконання й версії Фредеріка Дешампа. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2023. Вип. 64. Т. 1. С. 104-110.
5. Дяченко Ю. Французький мюзет у творчості А. Гайдєнка. *Аспекти історичного музикознавства*, 2021. Вип. XXII. С. 121-134.
6. Єгоров Є. Баянна школа О. Міщенка в метафорах і реаліях творчо-педагогічного процесу. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*, 2023. Вип. 69. С. 159-179.

7. Єршменко А. Творчість вітчизняних баяністів-акордеоністів у контексті естрадно-джазового виконавства на рубежі XX-XXI століть. *Мистецтвознавчі записки : зб. наук. праць*, 2021. Вип. 40. С. 129-133.
8. Жила Є. М. Образно-стильова палітра акордеонних творів сучасних композиторів (на прикладі «Насіння соняшника» Ч. К'як'яретта та «Герніка» Г. Ермоса). *Музикознавча думка Дніпропетровщини*, 2024. Вип. 26. С. 314-324.
9. Жила Є. М. Звуковий образ акордеона в сучасному художньому просторі. Слобожанські мистецькі студії, 2024. Вип. 2. С. 20-24. <https://doi.org/10.32782/art/2024.2>
10. Кисляк Б. Акордеон к світовій історії виконавства. *Fine Art and Culture Studies*, 2023. Вип. 1. С. 39-47.
11. Кисляк Б. Соціокультурні та музично-професійні умови появи, еволюції та поширення акордеону. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Мистецтвознавство*, 2023. Вип. 44. С. 58-64.
12. Князев В. Баянна творчість Ф. Анжеліса (на прикладі творів малої форми). *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2021. Вип. 38. Т. 2. С. 4-9.
13. Князев В. Ф. Особливості оригінальної баянної літератури в контексті відображення неофольклорної тенденції. *Мистецька освіта в європейському соціокультурному просторі XXI століття: Зб. матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції*, Мукачево, 22-23 квітня 2020 р. Мукачево: МДУ, 2020. С. 107-110.
14. Лузан О., Самолюк В. Соната для баяну в творчості українських композиторів. *Імідж педагога*, 2020. № 3 (192). С. 85-88.
15. Мовчан О. Стильові тенденції у сучасному акордеонному мистецтві Франції. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2023. Вип. 69. Т. 2. 72-78.
16. Остапчук Н. Конкурсно-фестивальний рух акордеонно-баянного мистецтва в сучасному соціокультурному просторі. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 2020. № 4. С. 176-180.
17. Черепанін М., Булда М. Становлення жанру танго в контексті творчості Астора П'яццолі. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Мистецтвознавство*, 2023. Вип. 44. С. 52-57.
18. Suvorov V., Nazar Ya., Skakalska Z., Dushniy A. Acordion in the context of contemporary musical culture. *Innovate Solution in Modern Science*, 2021. № 3 (47). URL: <https://naukajournal.org/index.php/ISMSD/article/view/2343>

Додаткова

1. Безугла Р. І. Баянне мистецтво в музичній культурі України (друга половина XX століття) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : спец. 17.00.01 — Теорія та історія культури. К., 2004. 20 с.
2. Булда М. В. Естрадно-джазова музика в акордеонно-баянному мистецтві України другої половини XX – початку XXI століття: композиторська

- творчість і виконавство : дис. канд. мистецтвознав. : 17.00.03. Харків, 2007. 270 с.
3. Булда М. В. Стильові напрямки естрадно-джазових творів Віктора Власова для баяна-акордеона [Текст] / М.Булда // Творчість композиторів України для народних інструментів : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., Львів, 10 квітня 2006 р. / ред.-упор. А. Душний, С. Карась, Б. Пиц. – Дрогобич : Посвіт, 2006. – С. 12-17.
 4. Голяка Г.П. Творчість Володимира Зубицького в контексті розвитку сучасного баянного репертуару: автореф. дис... канд. мистецтвознавства: 17.00.03; Харківський держ. ун-т мистецтв ім.І.П.Котляревського. Х., 2008. 16 с.
 5. Гончаров А.О. Неофольклористичні тенденції у баянній творчості В.Зубицького: Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03; НАН України. Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського. К., 2006. 17 с.
 6. Давидов М.А. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ, 2004. 287 с. 11.
 7. Дорохін В.Г. Принципи та фактори артикуляції у виконанні на баяні: автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.03; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. К., 2010. 18 с.
 8. Душний А. Виконавські досягнення Львівської школи баянно-акордеонного мистецтва у 1990-х – 2000-х роках // Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ-ХХІ століть: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. Дрогобич : Посвіт, 2007. С. 208-214.
 9. Єргієв І. Д. Український "модерн-баян" як феномен світового мистецтва : автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03; Одес. держ. муз. акад. ім. А.В.Нежданової. Одеса, 2006. 18 с.
 10. Іванов Є. О. Академічне баянно-акордеонне мистецтво на Україні (іст. аспект) [Текст] : автореф. дис.. канд. мистецтвознавства : 17.00.02 / Іванов Євген Олександрович ; Київська консерваторія ім. П.І.Чайковського. - К., 1995. - 15 с.
 11. Іванов Є. О. Гармоніки, баяни, акордеони /Духовні та матеріальні аспекти функціонування в музичній культурі України ХІХ-ХХ ст. / Навчальний посібник для вищих закладів мистецтв і освіти. Суми : СумДПУ ім.. А.С.Макаренка, 2002. 71 с.
 12. Карась Г. В. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття : монографія. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2012. 1164 с.
 13. Карась С.О. Інтерпретація музики бароко на баяні (теоретико-виконавський аспект): Автореф. дис... канд. мистецтвознав.: 17.00.03; Львів. держ. муз. акад. ім. М.В.Лисенка. Л., 2006. 19 с.
 14. Катрич О. Т. Індивідуальний стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03 / НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2000. 17 с.

15. Князєв В. Ф. Еволюція виконавської техніки в українській баянній школі (друга половина ХХ століття) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : спец. 17.00.03 — муз. мистецтво / Владислав Федорович Князєв. К., 2005. 20 с.
16. Кужелев Д. О. Художні тенденції розвитку академічного баянного виконавства у другій половині ХХ ст. : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : спец. 17.00.01 — Теорія і історії культури. К., 2002. 20 с.
17. Марченко В. Про перекладення фортепіанної педалі та її інтерпретацію на готово-виборному, багатотембровому баяні. *Музичне виконавство. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського*. Київ: 2000. Вип. 8 С. 125-133.
18. Марченко в. Транскрипція як різновид інтерпретації: методичні рекомендації з методики та теорії виконавського мистецтва на народних інструментах (готово-виборний багатотембровий баян). Київ: 1999. 88 с.
19. Олексів Я. В. Жанрові модифікації сюїти і партити в музичному просторі ХХ століття. *Актуальні питання гуманітарних наук* : зб. наук. пр. Дрогобич: Посвіт, 2012. Вип. 3. С. 121-131.
20. Питання стилю і форми в музиці : зб. ст. / ред.-упор. Я Якуб'як. Львів: Каменярь, 2001. 248 с.
21. Попович Н. М. Педагогічні умови розвитку художнього смаку у студентів класу акордеона засобами естрадного мистецтва [Текст] : автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.02 / Попович Наталія Михайлівна ; Київський національний ун-т культури і мистецтв. - К., 2005. - 20 с.
22. Радко Ю.І. Сильова еволюція жанру баянної сонати у східнослов'янському інструментальному мистецтві другої половини ХХ – початку ХХІ століть : дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Івано-Франківськ, 2019. 273 с.
23. Семешко А. А. Баянно-акордеонне мистецтво України на зламі ХХ—ХХІ століть : довідник / Анатолій Андрійович Семешко. Тернопіль : Богдан, 2009. 244 с.
24. Сташевський А. Я. Баянне мистецтво України: тенденції розвитку оригінальної музики та індивідуальне втілення жанрово-стильового аспекту у творчості Володимира Рунчака: Автореф. дис... канд. мистецтвознав: 17.00.03 / А. Я. Сташевський ; Нац. муз. акад. України ім. П.І.Чайковського. К., 2004. 20 с.
25. Сташевський А. Я. Володимир Рунчак — «Музика про життя» : аналітичне есе баянної творчості : монограф. дослідж. / Андрій Якович Сташевський. Луцьк, 2004 (Волинська обл. друк.). 199 с.
26. Сташевський А. Я. Нариси з історії української музики для баяна [Текст] : навч. посібник [для студ. вищих навч. закл. мистецтв і освіти] / А. Сташевський. — Луганськ : Поліграфресурс, 2006. — 152 с.
27. Тищик В. Б. Програмність в українській баянній музиці (1960-2010 роки) : дис. ...канд. мистецтвознавства : 17.00.03. Харків, 2021. 200 с.

28. Черноіваненко А. Д. Фактура у визначенні виражальних властивостей баянної музики : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : спец. 17.00.03 — Муз. мистецтво / Алла Дмитрівна Черноіваненко. Одеса, 2001. 16 с.
29. Якуб'як Я. Аналіз музичних творів (Музичні форми): Підручник. Ч.1. — Тернопіль: СМП Астон, 1999, - 208 с.
30. Янчак в. Джазові рецепції в репертуарному сьогоденні професійного баяніста (на прикладі «Восьми джазових п'єс для баяна В. Власова) [Текст] / В. Янчак //Львівська баянна школа та її видатні представники (70-річчю від дня народження А. Онуфрієнка присвячується) : зб. матеріалів наук.-практ. конф., м. Старий Самбір, 23 квітня 2005 р. / ред.-упор. А. Душний, С. Карась, І. Фрайт. — Дрогобич : Коло, 2005. — С. 139-143.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Дніпровська центральна міська бібліотека — <https://library.dp.ua>
2. Дніпровська академія музики — www.dk.dp.ua
3. www.goldaccordion.com
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: електронні ресурси. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>
5. Україніка наукова: національна реферативна база. URL: <https://ube.nlu.org.ua/>
6. Index Copernicus. URL: <http://journals.indexcopernicus.com/>
7. Scopus: база даних. URL: <https://www.scopus.com/>
8. Web of Science: база даних. URL: <https://web.archive.org/>